

СВЕТИ МЪЧЕНИК АНГЕЛ ЛЕРИНСКИ

† 1750 година
Чества се на 8 ноември

Свети мъченик Ангел Лерински

Всички източници за светия мъченик Ангел Лерински, до които достигнахме, цитират историята на свети Паисий Хилендарски като основен извор за житието на новомъченика, наричан Ангел или Агатангел. Ето какво пише за него свети Паисий в История славянобългарска“:

„В 1750 г. в Битол, гдето седи турският и македонски паша, турците мъчили и посекали за християнската вяра един юноша, хубав на лице и ръст. Много го принуждавали и мъчили да се откаже от Христа, но той премъдро и смело изобличавал тяхната безбожна вяра. Битолският владика записал много негови отговори, описал на гръцки език страданията му. И показал Бог велико знамение над неговите мощи. Името му било Ангел от село Лерин. Тоя свети мъченик Ангел просиял в наше време в българската земя.“

Българската православна църква почита светия новомъченик на 8 ноември, на празника на светите Архангели. Вероятно почитането на светеца в нашата църква датира от времето, когато мъченически е пострадал, защото неговото мъченичество е описано от свети Паисий Хилендарски непосредствено след като се е случило, тъй като свети Паисий е негов съвременник.

Едва в последните години се появиха гръцки сведения за новомъченика Ангел Лерински. В електронночетимия вариант на “Οι Νεομάρτυρες της Βουλγαρίας” (Новомъченици български) Αρχιμανδρίτου του Οικουμενικού Θρόνου Θωμά Ανδρέου Ιεροκήρυκος Ιεράς Μητροπόλεως Ελευθερούπολεως (Архимандрит на Вселенския престол Томас Андреу, Проповедник на Елефтеруполската света митрополия), Кавала, 2011, с.88, четем:

„Друг случай на новомъченик от гръцки произход е този на Ангел (или Агатангел) от днешна Флорина (на български Лерин). Календарът за 2009 г. на Флоринската, Преспанска и Еордейска света митрополия почита този новомъченик, загинал мъченически в манастира Пелагония (дн. Битола, Македония) на 17 февруари 1727** г. В книгата „История славянобългарска“ на Паисий Хилендарски се говори за мъченическата смърт на новомъченика („името му беше Ангел или Агатангел и беше от село Флорина“)...*

За новомъченика има малко известна информация. Знаем, че е роден през 1732 г. в Флорина, в санджака (префектура) Битоля (Манастира). Когато пораснал, той станал висок и красив младеж. На 18-годишна възраст турците се опитали да го привлекат към исляма, но Ангел – макар и много млад – не се повлиял от изкушенията и тогава смело приел мъченическата смърт. В книгата си Паусий Хилендарски споменава, че: „През 1750 г. в манастира... турците изтезваха и заклаха красив юноша заради християнската му вяра... Името му беше Ангел и беше от село Флорина” На показанията му в манастира присъства и местният гръцки митрополит, който описа смелостта му и интелигентните и логични отговори, които е давал пред съда. Заради това, че с особена мъдрост и храброст осъжда мюсюлманската вяра, той е посечен едва 18-годишен през 1750 г. Българската православна църква почита паметта му на 8 ноември, по време на Архангелския празник....“

Допълнителни сведения за светия новомъченик Ангел Лерински откриваме в един от сайтовете на Флорина (http://agiospanteleimonas-florina.blogspot.com/2010/06/blog-post_8186.html.)

Митрополитът на Флорини, Преспа и Еордая, Теоклит, се обръща към гражданите по повод решението да се започне почитането на свети мъченик Агатангел от Флорина (юни, 2010 г.):

„С особени чувства на радост, емоция, свято задоволство и благоговение се обръщам към вас, благословените чеда на гръцката македонска земя, за да станете съучастници на голямата духовна радост, преживяна от нашата поместна Църква за първото официално честване на паметта на свети новомъченик Агатангел в седалището на нашата митрополия Флорина. Вече е известно на всички вас, че свети новомъченик Агатангел, загинал мъченически в Пелагонийския манастир, произхожда от Флорина, е наш съгражданин. В ранна възраст той напуска Флорина и отива във Вутелион на Византия, в манастира, търсейки по-добри условия за живот. Там, упражнявайки професията на обуцар, той скоро се отличил с честността си, с трудолюбието си. Но това, което го отличава от младите хора на неговото време, била чистата и твърда вяра, която имал в Христос и в Неговата „православна църква“. Той обичал Христос повече от всичко друго в живота си. Никоя друга любов не можела да „открадне“ любовта, която Агатангел имал в сърцето си за Христос, обичал Го просто, чисто, с цялото си сърце, с цялата си сила, обичал Го, както Го обичали бедните му родители и блажените му предци.

Наред с любовта към Христа, светецът имал любов към родината си, покорената Македония. Почти четиристотин години робство отчитат многострадалните „гръцки македонци“. Турските завоеватели се отнасят към тях с жестокост. Ту с ласкателства, ту със заплахи, ту с насилие се опитват да ги накарат да променят вярата си. Да се отрекат от Христос. Да се отрекат от православната вяра и да станат мюсюлмани. А който се отрече от вярата си се отрече и от родината си.

Сърцето на Агатангел се смутило от това, че няколко от събратята му римски християни не издържали на изкушенията или насилието, отричайки се от Христос и страната. Смелото му сърце се разбунтувало. Той не можел да понесе православната вяра да бъде опозорена. За това, когато по време на тридневния Байрам, който се празнува след Рамазана, насилственото покръстване на православните се засилило, това младо момче, ненавършило и двадесет години, отишло в Цариград, където получило султански ферман, който забранява насилственото покръстване в района на Пелагония. При завръщането си в Манастира светецът бил арестуван от възмутени от решението на турския султан и след жестоки мъчения е обезглавен на 17 февруари 1727 г.

В среща, която проведехме в Светата митрополия, в която освен митрополита участваха уважаемият префект на Флорини г-н Йоанис Воскопулас, кметът на Флорини г-н Стефанос Папанастасиу, президентът на TEDC на Н. Флоринис, г-н Димитриос Илиадис, и

президентът на манастирите на Н. Флоринис, г-н Теодорос Восду, се реши съвместно да се проведат събития в чест на светия новомъченик Агатангел...“

*Свети Ангел Лерински е с несъмнено български произход и неслучайно свети Паисий Хилендарски го включва в „История славянобългарска“ сред другите български светци и споменава, че той е просиял на българската земя. А родното място на светеца е било населено по негово време с население изконно българско и с българско самосъзнание.

**1727 г. се споменава като година на мъченичеството на свети Ангел Лерински в някои източници, като понякога тя се споменава наред с 1750 г, в един и същ източник. Това разминаване в годините на мъченичеството оставя съмнението, че се говори за различни мъченици. По тази причина не можем точно да твърдим дали реликварият с мощите – светата глава на новомъченика Агатангел в манастира Киккос в Кипър, който съдържа същото описание на житието му, но е посочена датата 17 февруари, 1727 г., се отнася до същия мъченик, за който говори свети Паисий Хилендарски.

2022 г.